

**Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksestä laeiksi
opintotukilain 2 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta an-
netun lain muuttamisesta**

Eduskunta on 18 päivänä toukokuuta 1993 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 68.

Valiokunta on pyytänyt hallituksen esityksestä sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnon, joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi (StVL 5).

Valiokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 6 päivänä marraskuuta 1992 valiokuntaan lähettämän ed. Aulan ym. lakialoitteen n:o 40/1992 vp laiksi korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Antti Vuorinen opetusministeriöstä, ylitarkastaja Pekka Viljanen sosiaali- ja terveysministeriöstä, johtaja Seppo Naumanen valtion opintotukikeskuksesta, puheenjohtaja Pentti Silvennoinen ja pääsihteeri Ritva Ojalehto Suomen kesäyliopistot ry:stä, varapuheenjohtaja Tarja Parviainen Suomen ylioppilaskuntien liitosta ja sosiaalis sihteeri Eija Jokela Tampereen yliopiston ylioppilaskunnasta.

Hallituksen esitys ja lakialoite

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia siten, että opintotukea voitaisiin myöntää myös kansalaisopistossa tapahtuvaan opiskeluun. Korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annettua lakia muutettaisiin siten, että valtioneuvosto voisi korottaa ulkomailla opiskeleville korkeakouluopiskelijoille myönnettävän opintolainan valtioneuvoston määrää. Lisäksi kotihoidon tuki voitaisiin hakijan pyynnöstä jättää ottamatta huomioon korkeakouluopiskelijoiden opintotukea myönnettäessä siltä osin kuin tukea käytetään lapsen päivähoitosta maksettaviin korvauksiin.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Lakialoitteessa ehdotetaan, että opintorahaa vähentävänä tulona ei oteta huomioon sellaista lapsen kotihoidon tukea, joka maksetaan vaihtoehtona kunnan järjestämälle päivähoitopaikalle.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Voimassa olevan opintotukilain (28/72) 2 §:n mukaan opintotukea myönnetään vähintään kahdeksan viikon ajan kestäviä opintoja varten lukiossa, kansanopistossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kansalaisopistojen opinnot saatettaisiin vastaavaan asemaan em. oppilaitosmuotojen opintojen kanssa.

Valiokunta toteaa, että voimassa oleva ja ehdotettu säännös rajaisivat edelleen kesäyliopistossa suoritettavat vastaavat opinnot opintotuen ulkopuolelle. Tämä estää osaltaan työttömiksi jääneitä hakeutumasta sellaiseen kesäyliopistokoulutukseen, jota järjestetään ensisijaisesti nimenomaan työttömyyden lieventämiseksi kokopäiväisinä opintoina. Valiokunta katsoo, että kesäyliopistot tulee saattaa samaan asemaan muiden oppilaitosmuotojen kanssa. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momenttia muutettavaksi.

Valiokunta yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnossa esitettyyn siitä, että hallituksen esityksessä ehdotettu opintotuen ja lasten kotihoidon tuen yhteensovitus on periaatteessa tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen. Ehdotetusta säännöksestä aiheutuu kuitenkin epäkohtia sellaisissa tilanteissa, joissa opinnoista aiheutuu vain osa-aikaisia päivähoitokuluja. Valiokunta

yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnossa esitettyyn siitä, että tarkoituksenmukaista olisi etuoikeuttaa vain pääasiassa opiskelijan päivähoitoon todella käyttämä tuki ja ehdottaa 9 §:n muuttamista sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdottamalla tavalla.

Koska valiokunta on hyväksynyt esityksen hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen

pohjalta, lakialoitteeseen sisältyvä lakiehdotus ehdotetaan hylättäväksi.

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

opintotukilain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 14 päivänä tammikuuta 1972 annetun opintotukilain (28/92) 2 §:ään siitä 14 päivänä helmikuuta 1992 annetulla lailla (112/92) kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Opintotukea myönnetään myös vähintään kahdeksan viikon ajan kestäviä kokopäiväisiä ammatillisia täydennysopintoja varten kansalaisopistossa tai kesäyliopistossa.

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

2.

Laki

korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta 14 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain (111/92) 8 §:ään uusi 4 momentti ja 9 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

8 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 §

Tulojen huomioon ottaminen

päätoimisesti opiskelevan opintotuen hakijan sitä pyytäessä pidetä lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaista kotihoidon tukea siltä osin kuin se kattaa kotona tai muualla järjestetävästä päivähoidosta maksettavat korvaukset.

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna tulona ei

Edelleen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 40/1992 vp sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Jouppila, varapuheenjohtaja Astala, jäsenet Ala-Harja, Aula (osittain), Gustafsson, Hacklin, Lehtinen, Lind-

qvist (osittain), Pykäläinen (osittain), Räty, Suhola, Toivonen ja Virrankoski sekä varajäsenet Kaarilahti (osittain), A. Ojala ja Seivästö (osittain).

EDUSKUNNAN
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä
8 päivänä kesäkuuta 1993
Lausunto n:o 5

Sivistysvaliokunnalle

Sivistysvaliokunta on 25 päivänä toukokuuta 1993 pyytänyt sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalta lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 68 laiksi opintotukilain 2 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain muuttamisesta. Lausuntoa on pyydetty erityisesti toisen lakiehdotuksen 9 §:stä.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Antti Vuorinen opetusministeriöstä, ylitarkastaja Kari Ilmonen sosiaali- ja terveysministeriöstä, suunnittelupäällikkö Olli Valpola kansaneläkelaitoksesta, johtaja Seppo Naumanen valtion opintotukikeskuksesta ja sosiaalipoliittinen sihteeri Pia Pohja Suomen Ylioppilaskuntien Liitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan opintotukea koskevia säännöksiä muutettavaksi siten, että opintotukea voitaisiin myöntää kansalaisopistoissa opiskeleville ja sitä voitaisiin korottaa ulkomailla opiskeleville. Toisen lakiehdotuksen 9 §:n mukaan lasten kotihoidon tuki voitaisiin hakijan pyynnöstä jättää ottamatta huomioon korkeakouluopiskelijoiden opintotukea myönnettäessä siltä osin, kuin tukea käytetään lapsen päivähoitosta maksettaviin korvauksiin.

Hallituksen esityksessä ehdotettu opintotuen ja lasten kotihoidon tuen yhteensovitus on periaatteessa tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hurskainen, Kauppinen,

Ehdotetusta säännöksestä aiheutuu kuitenkin eräitä epäkohtia niissä tilanteissa, joissa opinnoista aiheutuu vain osa-aikaisia päivähoitokuluja. Tästä syystä lasten kotihoidon tukea olisi tarkoituksenmukaista käsitellä samoin kuin tuloista korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain 9 §:ssä nykyisin säädetään ja etuoikeuttaa vain päätoimisen opiskelijan päivähoitoon todella käyttämä tuki.

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta, joka on lausunnossaan rajoittunut toisen lakiehdotuksen 9 §:ään, kunnioittavasti esittää,

että toisen lakiehdotuksen 9 § säädetäisiin näin kuuluvana:

9 §

Tulojen huomioon ottaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna tulona ei *päätoimisesti opiskelevan* opintotuen hakijan sitä pyytäessä pidetä lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaista kotihoidon tukea siltä osin kuin se kattaa kotona tai muualla järjestettävästä päivähoitosta maksettavat korvaukset.

Kemppainen, Kuittinen, Nordman, Perho-Santala, Puhakka, Puisto ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsen Koistinen.